

UPRAWNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW PRAWA WYBORCZEGO

1. Prawo do uzyskania informacji o wyborach

Prawo do uzyskania informacji przez osobę niepełnosprawną, jej zakres, formę uzyskania oraz obowiązki m.in. wójtów/ burmistrzów w tej kwestii regulują przepisy rozdziału 5a Kodeksu. Zgodnie z powołanymi przepisami wyborcy niepełnosprawnemu informacji w zakresie określonym w art. 37a § 1 Kodeksu udziela:

- a) wójt (burmistrz) lub upoważniony przez niego pracownik (art. 37a § 2),
- b) informacje umieszcza się niezwłocznie w BIP i w sposób zwyczajowo przyjęty (art. 37a§ 4),
- c) informacji można udzielić telefonicznie, e-mail'em. Informacje można przesłać w postaci materiałów drukowanych, jeśli wyborca niepełnosprawny złoży w tym zakresie wniosek (art. 37a §2).

2. Prawo do głosowania w lokalach przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Lokale dla niepełnosprawnych zapewnia wójt/burmistrz zgodnie z art. 186 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego oraz art. 14 ust. 2 i art. 15a cytowane wyżej ustawy z 5 stycznia br. Przepisy wprowadzające (..).

Zgodnie z delegacją ustawową **Minister Infrastruktury wydał w dnia 29 lipca 2011 r. rozporządzenie w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 158, poz. 938).**

Rozporządzenie określa warunki techniczne, które powinny spełniać lokale dla niepełnosprawnych, a w szczególności lokal:

- winien być umiejscowiony na parterze,
- posiadać podjazd lub inne urządzenia umożliwiające samodzielne dotarcie do lokalu wyborcy niepełnosprawnego,
- jego powierzchnia powinna być dostatecznie duża, aby umożliwić zarówno utworzenie miejsca zapewniającego tajność głosowania (1,2 m na 1,2 m), jak też swobodne poruszanie się na wózkach inwalidzkich między punktem wydania karty, miejscem zapewniającym tajność głosowania oraz urną wyborczą (szerokość przejścia co najmniej 1,5 m),

- odpowiednia szerokość otworów drzwiowych (np. minimum 0,9 m szerokości w świetle, próg nie przekraczający 5 mm). Lokale powinny umożliwiać dogodne warunki ruchu osobom niepełnosprawnym, co oznacza, m.in. iż droga prowadząca od drzwi wejściowych do miejsca głosowania powinna być możliwie najkrótsza i wolna od przeszkód.

3. Prawo do głosowania korespondencyjnego

Kwestia głosowania korespondencyjnego wyborców niepełnosprawnych uregulowana została w rozdziale 7a Kodeksu wyborczego oraz m.in. w uchwałach PKW z dnia 1 sierpnia 2011 r.:

- a) w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu oraz instrukcji głosowania, stosowanych w głosowaniu korespondencyjnym w obwodach głosowania utworzonych w kraju,
- b) w sprawie sposobu postępowania z kopertami zwrotnymi i pakietami wyborczymi w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w głosowaniu korespondencyjnym przeprowadzanym w kraju.

Należy zauważyć, iż prawo do głosowania korespondencyjnego posiadają tylko niepełnosprawni o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, o których mowa w art. 61 a § 1 Kodeksu. Głosowanie to zgodnie z art. 61 a § 2 jest wyłączone m.in. w obwodach odrębnych, o których mowa w art. 12 § 4 i § 7 Kodeksu oraz w przypadku udzielenia przez wyborcę niepełnosprawnego pełnomocnictwa do głosowania.

Zgodnie z powołanymi przepisami wójt/burmistrz zobowiązany jest:

- a) **w obwieszczeniu o obwodach umieścić informację o możliwości głosowania korespondencyjnego przez wyborcę niepełnosprawnego** (art. 61a § 1 Kodeksu),
- b) **wyznaczyć co najmniej jedną obwodową komisję wyborczą w gminie** dla celów głosowania korespondencyjnego (art. 61b Kodeksu). Informację o siedzibie (-ach) komisji wyznaczonej do głosowania korespondencyjnego należy umieścić zgodnie z kalendarzem wyborczym na obwieszczeniu o obwodach głosowania do 18 września 2011 r. Termin ten ulega przedłużeniu **do 19 września** zgodnie z art. art. 9 § 2 Kodeksu,
- c) **odebrać i sprawdzić zgodność z zapisami Kodeksu zgłoszenie wyborcy niepełnosprawnego**, o chęci głosowania korespondencyjnego (art. 61c i 61d Kodeksu). Zgłoszenia nie spełniające przepisów Kodeksu, nie uzupełnione w terminie 3 dni lub przysłane po terminie **pozostawia się bez rozpoznania informując o tym wyborcę** (art. 61d Kodeksu).

Zgłoszenie winno wpłynąć do 21 dnia przed dniem wyborów tj. do 18 września 2011 r. Ponieważ 18 września to niedziela **zgłoszenia przyjmowane będą do 19 września 2011 r.** zgodnie z art. 9 § 2 Kodeksu,

- d) **umieścić, wyborcę niepełnosprawnego**, który zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, **w spisie wyborców** w obwodzie głosowania właściwym dla obwodowej komisji wyborczej, wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego na terenie gminy, w której wyborca ma miejsce stałego zamieszkania (art. 61 e Kodeksu). W spisie, w rubryce „Uwagi” umieszcza się również informację o wysłaniu pakietu wyborczego (art. 61f § 8 Kodeksu).
- e) **przesłać do wyborcy niepełnosprawnego**, który zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, **pakiet wyborczy** (art. 61f Kodeksu). Zawartość pakietu oraz obowiązki urzędu w jego przygotowaniu określone zostały w art. 61g Kodeksu oraz w powołanej powyżej uchwale PKW z dnia 1 sierpnia 2011 r. w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy (..).

Kodeks określa również szczegółowy tryb doręczenia pakietu wyborczego wyborcy.

Warto zauważyć, iż **pakiet może być doręczony przez upoważnionego pracownika urzędu lub za pośrednictwem operatora publicznego** (art. 61 f § 2 i §3).

Pakiet wyborczy należy przesłać **nie później niż 7 dni** przed dniem wyborów tj. dnia 2 października 2011 r. (niedziela). Zgodnie z art. 9 § 2 Kodeksu termin ten ulega przedłużeniu **do 3 października 2011 r.**

4. Prawo do przez pełnomocnika

Głosowanie przez pełnomocnika uregulowane zostało w Rozdziale 7 Kodeksu wyborczego.

Wyborca niepełnosprawny o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407, z późn. zm.) **może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu** w wyborach.

Przepis ten stosuje się również do wyborcy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat.

Pełnomocnikiem może być tylko osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania. Pełnomocnictwo do głosowania można przyjąć tylko od jednej osoby, lub od dwóch, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny, zstępny, małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład komisji obwodowej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, a także mężowie za-ufania, jak również kandydaci w danych wyborach.

Pełnomocnictwa do głosowania udziela się przed wójtem lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta gminy, w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców, najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów.

Wyborca ma prawo do cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa do głosowania. Cofnięcie pełnomocnictwa do głosowania następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów stosownego oświadczenia wójtowi gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa do głosowania, lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.